

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 11. novembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 149/2019), kuru iesniegusi Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr.85 “Dabasgāzes piegādes un lietošana noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 85) 98. punktu, 99.2. apakšpunktu, 100. un 101. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas), ciktāl tie nosaka energoapgādes komersanta tiesības uz kompensāciju un samaksu par patērēto dabasgāzi, ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes patēriņa normas pēc dabasgāzes tirdzniecības tarifa divkārtšā apmērā, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam.

2. Noteikumu Nr. 85 98. punkts paredz: “Ja sistēmas operators konstatē un pierāda līdz tiesisku pierādījumu ticamības pakāpei šo noteikumu, dabasgāzes piegādes līguma vai sistēmas pakalpojuma līguma pārkāpumu, kas radies lietotāja darbības vai bezdarbības dēļ un kura dēļ lietotājam ir samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais

daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā par patērēto dabasgāzi, kā arī kompensāciju saskaņā ar sistēmas operatora izrakstītu pretenziju par līgumsaistību izpildi. Lietotājam ir pienākums laikus un pilnā apmērā norēķināties ar sistēmas operatoru.”

Saskaņā ar šo noteikumu 99.2. apakšpunktu mājsaimniecības lietotājam 98. punktā minētā pārkāpuma dēļ patērētās dabasgāzes daudzumu aprēķina “ņemot vērā lietotāja dabasgāzes iekārtu maksimālo iespējamo dabasgāzes patēriņu stundā vai ņemot vērā sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabasgāzes diferencētās patēriņa normas”.

Noteikumu Nr. 85 100. punkts noteic, ka “Sistēmas operators šo noteikumu 98. punktā minēto kompensāciju nosaka, reizinot šo noteikumu 99. punktā noteiktajā kārtībā aprēķināto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārtšā apmērā.”

Saskaņā ar 101. punktu, “[j]a nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta pēdējās kontroles vai uzstādīšanas laiku (minētais periods nedrīkst būt ilgāks par diviem gadiem).”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei un likumiem. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir citstarp tiesai, izskatot civillietu. Saskaņā ar šā likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillietā par parāda un kompensācijas piedziņu, kas ierosināta pēc energoapgādes komersanta pieteikuma, kurā lūgts piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam parādu par patērēto dabasgāzi. Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis pieteicis lūgumu tiesai lemt par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka izskatāmajā lietā ir piemērojamas apstrīdētās normas, jo ar tām pamatots prasījums. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas aizskar pieteicējas tiesības uz īpašumu, kas aizsargātas Satversmes 105. pantā, un neatbilst samērīguma un taisnīguma principiem. Tāpat Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka šāds regulējums uzskatāms par netaisnīgiem līguma noteikumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu tiesas uzskats par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmei un likumiem ir juridiski jāpamato. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir juridisko argumentu kopums, kas ir nepieciešams un vienlaikus arī pietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētajās normās nostiprinātais veids, kādā aprēķināms parāda par patērēto dabasgāzi un komersantam maksājamais kompensācijas apmērs neatbilst Satversmes 105. panta pirmajam un trešajam teikumam un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam. Tas nesamērīgi ierobežojot atbildētājas tiesības uz īpašumu, jo prasības apmierināšanas gadījumā atbildētājai būtu pienākums veikt nesamērīgi lielu maksājumu.

Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda:

- 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums;
- 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis;

3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi.

Savukārt attiecībā uz pamattiesību ierobežojuma samērīgumu pieteikuma iesniedzējam jānorāda:

1) vai tiesību normas izdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, proti, vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi;

2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, proti, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem;

3) vai apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums ir atbilstošs, proti, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 11. un 11.3. punktu*).

Pieteikumā šāds pamatojums nav ietverts.

Tāpat Pieteikumā nav ietverti juridiski argumenti, kas pamatotu katras apstrīdētās normas iespējamu neatbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta trešās daļas 4. punktam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 149/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S.Osipova